

کوتاه از دیپلماسی

سخنگوی وزارت خارجه تبیین کرد

ایران منتظر عملکرد و رفتار طالبان است

● سخنگوی وزارت خارجه در نشست خبری هفتگی خود تبیین کرد ایران برای تصمیم‌گیری درباره نحوه مواجهه با دولت موقت ادعایی طالبان، منتظر عملکرد، رفتار و نوع پاسخ‌گویی این گروه به جامعه بین‌المللی است. سعید خلیب‌زاده در پاسخ پرسشی درباره دعوت طالبان از ایران برای شرکت در مراسم تشکیل دولت در این کشور گفت: «رود است در این زمینه صحبت کنیم. باید منتظر باشیم و ببینیم ترکیب دولت آینده افغانستان چگونه است و سپس درباره موضوعات دیگر تصمیم‌گیری کنیم. ما بر اساس عملکرد و رفتار طالبان درخصوص درخواست و دعوت آنها تصمیم‌گیری می‌کنیم». سخنگوی وزارت خارجه همچنین در پاسخ به سؤال ایسنا مبنی بر اینکه ایران همواره تأکید کرده باید دولتی فراگیر در افغانستان ایجاد شود و آیا ایران دولتی را که در حال حاضر طالبان معرفی کرده است، یک دولت فراگیر می‌داند، گفت: «آنچه به‌عنوان سرپرستی امور از سوی طالبان معرفی شده است، دولت فراگیر مدنظر ایران و جامعه جهانی نیست. طالبان گفته این تدبیر امور برای سرپرستی وزارتخانه‌هاست و باید منتظر باشیم و ببینیم نوع پاسخ‌گویی که طالبان به خواسته‌ها و مطالبات سیاست‌های داخلی آنان می‌دهد، چیست و چگونه است.»

اجلاس شانگهای، اولین سفر خارجی رئیس‌جمهور

● سخنگوی وزارت خارجه روز گذشته در نشست خبری هفتگی خود تصریح کرد سیدابراهیم رئیسی در اولین سفر خارجی خود به‌عنوان رئیس‌جمهور در نشست سران شانگهای در تاجیکستان شرکت خواهد کرد. سعید خلیب‌زاده درباره حضور رئیس‌جمهور در نشست سران اجلاس شانگهای در تاجیکستان گفت: «این اولین سفر خارجی آقای رئیسی به‌عنوان رئیس‌جمهور است. ایشان علاوه بر اینکه در اجلاس شانگهای شرکت می‌کنند، گفت‌وگوهای دوجانبه‌ای با تعدادی از مقامات شرکت‌کننده در این نشست خواهند داشت و برنامه‌ریزی‌ها در این زمینه از سوی دوستان ما و نهاد ریاست‌جمهوری در سفارت ایران در تاجیکستان در حال انجام است». در ماه‌های اخیر برخی منابع مدعی شده‌اند ایران به‌زودی عضو دائم این سازمان خواهد شد. علی شمخانی، دبیر شورای عالی امنیت ملی، مراد امسال و در روزهای پس از تحویل دولت در تویییتی خیر داد «موانع سیاسی برای عضویت ایران در پیمان شانگهای برداشته شده و با طی تشریفات فنی عضویت ایران نهایی خواهد شد». خلیب‌زاده نیز دیروز درباره اینکه آیا درخواست ایران برای عضویت دائم نشست شانگهای مورد بررسی قرار خواهد گرفت یا نه، گفت: «ان‌شاءالله این موضوع بررسی می‌شود و امیدواریم این بررسی به نتیجه‌ای که ما انتظار داریم، ختم شود». نشست سالانه شورای سران دولت‌های عضو سازمان همکاری شانگهای قرار است روزهای ۱۶ و ۱۷ سپتامبر ۲۰۲۱ برابر با ۲۵ و ۲۶ شهریور سال جاری در پایتخت تاجیکستان برگزار شود.

دیپلمات روس: سیگنال‌های دلگرم‌کننده‌ای از ایران می‌رسد

● ایسنا؛ نماینده روسیه در سازمان‌های بین‌المللی در وین در واکنش به اظهارات سخنگوی وزارت امور خارجه ایران درباره ازسربگیری مذاکرات وین، در تویییتی آن را دلگرم‌کننده خواند و گفت زمان آن رسیده است که به میز مذاکره بازگردد. میخائیل اولیانوف و واکنش به آخرین مواضع ایران درباره مذاکرات احبای توافق هسته‌ای در وین گفت: «سیگنال‌های دلگرم‌کننده‌ای از ایران می‌رسد. ازسربگیری مذاکرات وین مدت‌هاست به تعویق افتاده است. وقفه ایجادشده مد دو ششم و هفتم مذاکرات (از ۳ ژوئن) بیش از حد طولانی شده است. زمان آن رسیده که به میز مذاکرات بازگردیم.»

شرق؛ روز گذشته نشست شورای حکام در حالی برگزار شد که خبرنگار وال‌استریت‌ژورنال براساس گفته‌های منابع اروپایی خبر داد در جلسه قطع‌نامه‌ای انتقادی علیه ایران صادر نمی‌شود. به گزارش ایسنا، لارنس نورمن در توییتر نوشت: «براساس اطلاعات جدیدی که از منابع اروپایی به دست آورده‌ام، فعلا این‌ هفته قطع‌نامه‌ای انتقادی علیه ایران صادر نمی‌شود». نشست پنج‌روزه شورای حکام آژانس بین‌المللی انرژی اتمی دیروز در مقر این سازمان در وین آغاز شد. قرار است در این نشست که در روزهای ۱۳ تا ۱۷ سپتامبر برگزار می‌شود نظارت و راستی‌آزمایی هسته‌ای در ایران، ایمنی هسته‌ای، استفاده‌های صلح‌آمیز از اتم، اجرای توافق‌نامه‌های پادمانی آژانس و همچنین سیاست‌های داخلی آژانس مورد بررسی قرار گیرد.

رافائل گروسی، مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی نیز در نشستی خبری

دیپلماسی

نشست شورای حکام، فعلا بدون قطع‌نامه علیه ایران

در وین گفت تاکنون هیچ وعده‌ای از طرف ایرانی دریافت نکرده است. وی گفت: «ما نیازمند گفت‌وگویی شفاف با دولت جدید ایران هستیم. دولت جدید ایران رویکردهای سرسختانه‌ای درخصوص برنامه هسته‌ای دارد». گروسی خاطرنشان کرد: «در سفر رئیس سازمان انرژی هسته‌ای ایران به وین، گفت‌وگو خواهیم کرد». گروسی همچنین در نشست شورای حکام رایزنی‌های خود در تهران را سازنده توصیف کرد و گفت: «با دیگر توانستیم راستی‌آزمایی‌های ضروری آژانس را به نفع همگان، تقویت کنیم». گروسی در عین حال در ادامه با اشاره به بخش‌های مربوط به اجرای توافق‌نامه پادمانی و پروتکل الحاقی در ایران در گزارش اخیر خود تصریح کرد: «وجود ذرات متعدد اورانیوم با منشأ انسانی در سه مکان در ایران که به آژانس اعلام نشده است و همچنین وجود ذرات تغییریافته ایزوتوپی در یکی از این مکان‌ها آشکارا نشان‌دهنده این

افغانستان و انتقاد از منتقدان

کارشناس برنامه «جهان‌آر» در صداوسیما که مدعی شد طالبان شیعهکشی نکرده است

خودمان و مردم منطقه را به اشتباه بیندازد، انتقاد شده است. ناخشودی از این‌بده که طالبان «جنش اصیل منطقه» و «چریک‌های مظلوم و پابرنه» معرفی شده‌اند و از افغانستان در دوره جدید به‌عنوان عضو محور مقاومت سخن رفته است. از اقدام صداوسیما در تلاش برای ارائه چهره‌ای مثبت از طالبان در جریان تحولات اخیر و اینکه صداوسیما سعی در پس‌گرفتن اتهامات قدیمی علیه طالبان، از جمله اتهام شیعه‌کشی، ابراز ناراضیاتی می‌شود. صداوسیما حتی تا آنجا پیش رفت که سخنان یک کارشناس را پخش کرد که به اشتباه گفت: «طالبان هیچ‌وقت شیعه‌کشی نکرده؛ اینها تبلیغات رسانه‌هاست. طالبان به دنبال تشکیل حکومت اسلامی است، در هیچ تاریخی شیعه‌کشی رخ نداده». در همین رابطه اتهام کشتن دیپلمات‌های ایرانی در مزار شریف را هم به‌نوعی پس گرفتیم و حتی قبل از تصرف کابل به دست طالبان، یکی از مقامات عنوان «امارت

کشمکش‌های هسته‌ای در پرتو سفر مدیر کل آژانس

تفاهم حفظ پرستیژ

همکاری لازم متهم کرد و در آستانه اجلاس شورای حکام آژانس که قرار است موضوع ایران نیز در دستور کار قرار بگیرد و احتمال صدور قطع‌نامه نیز دور از ذهن نبود، تحت چه الزاماتی انجام گرفت؟

شش دور مذاکرات هسته‌ای در وین بین جمهوری اسلامی ایران و کشورهای گروه ۱۴+ و حضور غیرمستقیم آمریکا در این جلسات در دولت دوازدهم، در روز پس از انتخاب جناب آقای رئیسی به ریاست‌جمهوری اسلامی ایران به حالت تعلیق درآمد و علی‌الاصول ادامه و هرگونه تعیین‌تکلیف آن موکول به تشکیل دولت، تعیین وزیر امور خارجه و تیم مسئول مذاکرات هسته‌ای شد.

در دوران کوتاه پس از استقرار دولت جدید، اقوال و اظهارات مختلفی درباره سرانجام گفت‌وگوهای هسته‌ای و زمان احتمالی ازسربگیری آن ابراز شده که فصل‌الخطاب این روند بیان مواضع را باید اظهارات وزیر خارجه جدید و قریب به این مضمون محسوب کرد که برای رسیدن به آمادگی لازم یک تا دو ماه وقت ضروری است. ضمن آنکه در آخرین اظهارات نقل‌شده از جناب آقای امیرعبدللهیان، موضوع قانون اقدام راهبردی برای لغو تحریم‌ها به‌عنوان یکی از مشکلات پیش‌روی پرونده مذاکرات هسته‌ای یاد شده است.

به‌موازات روند اجرائی تحولات داخلی درباره چگونگی شکل‌دهی به مذاکرات هسته‌ای با کشورهای گروه ۱۴+، فضای بین‌المللی و مواضع کشورهای درگیر در مذاکرات به سمت طرح این موضوع گلهایان و پیدا کرده است که ایران با سیاست دفع‌الوقت و فرصت‌گیری برای سروسامان‌دادن به اوضاع پس از انتخابات و تعیین وضعیت عادی خود، به‌طور هم‌زمان توسعه برنامه هسته‌ای را شدیداً در دستور کار داشته و به زعم گزارش‌های سازمان آژانس بین‌المللی انرژی اتمی وین، همکاری لازم را نیز با این مجموعه نداشته و ذخایر اورانیوم غنی‌شده و عدم نظارت بازرسان، و

است که مواد یا تجهیزات آلوده به مواد هسته‌ای در این مکان‌ها وجود داشته است». مدیر کل آژانس در ادامه مدعی شد: «ایران هنوز توضیحات لازم را در رابطه با وجود ذرات آلوده به مواد هسته‌ای در هیچ‌یک از این سه مکان که آژانس دسترسی‌های مکمل به آنها داشته، ارائه نداده است. همچنین ایران به سوالات آژانس در ارتباط با یک مکان اعلام‌نشده دیگر پاسخ نداده و مکان فعلی اورانیوم طبیعی به شکل یک دیسک فلزی را مشخص نکرده است». وی با ابراز نگرانی نسبت به وجود این ذرات و حل‌نشده باقی‌ماندن موضوعات مربوط به آن خواستار پاسخ‌گویی هرچه سریع‌تر ایران به سوالات آژانس و ارائه اطلاعات و اسناد لازم در این زمینه شد. گروسی همچنین تأکید کرد: «از ایران می‌خواهم که به تمام الزامات قانونی خود بر اساس ترتیبات فرعی توافق‌نامه پادمانی خود عمل کند».

افغانستان و انتقاد از منتقدان

اسلامی» را برای طالبان به کار برد و این تصور را ایجاد کرد که ایران به‌طور تلویحی چنان حکومتی را به رسمیت شناخته است. به موازات این اقدامات، حتی برخی در جریان جنگ پنجشیر، احمد مسعود را در شبکه‌های اجتماعی به غرب‌گرا، لیبرال و… بودن متهم کردند. انتقادهایی که مطرح می‌شد و می‌شود، به چنین رویه‌هایی بوده و انگیزه مشفقانه داشته و دارد. تا آنجا که من دیده‌ام، نظر غالب این بود که طالبان یک جریان متعصب پشتون و با قرارت خاص از تسنن است که حتی اگر با غرب هم کنار بیاید و ویترب‌ها و چهره‌های دیپلماتیک و بیرونی آنها مصلحتا قرار و مدارهایی با دولت‌های خارجی از جمله با ما گذاشته باشند، معلوم نیست خدعه نکرده باشند یا الزام طیف‌های متحجر و تصمیم‌گیران اصلی آنها بخواهند یا بتوانند مآلاً محبت ما را با محبت پاسخ دهند؛ بنابراین امر دایر بر هیچ یا همه چیز نیست؛ یعنی قرار نیست ما یا با توپ و تفنگ وارد افغانستان شویم و با طالبان بجنگیم یا برعکس در جهت توجیه و تبرئه طالبان بکوشیم. در شرایطی که جنگ با طالبان به‌ایغایت بی‌معنا و مردود است، درک درست شرایط و توسل به دیپلماسی فعال در مخالفت باحمایت‌خواهی طالبان و تشویق آن به ایجاد یک حکومت همه‌شمول و کار روابطعمومی در چنین چهتی مناسب‌ترین عملی بود که باید انجام می‌شد. بدون شک، برای ایران به‌عنوان همسایه و یک کشور مهم منطقه، بی‌عملی در قبال افغانستان پذیرفتنی نیست. در این رابطه، تماس با طالبان به‌عنوان یک نیروی مهم در افغانستان نیز سیاست درستی بوده است، اما مسئولان متأسفانه در چارچوب سیاست عمومی مشفقهای تصور کردند که می‌توانند به قول‌های طالبان که درگیر جنگ با آمریکا بود، دل خوش کنند. در این رابطه، سوآلی که همیشه وجود داشته و خواهد داشت این است که آیا ایران نمی‌توانست از سال‌ها قبل سیاستی اتخاذ کند که مانع چنین خروجی در افغانستان شود؟

کشمکش‌های هسته‌ای در پرتو سفر مدیر کل آژانس

تفاهم حفظ پرستیژ

وضعیت خطیری را پیش‌روی آژانس و سایر کشورهای درگیر در موضوع هسته‌ای جمهوری اسلامی ایران قرار داده است. جدای از گزارش نهم ژوئن گذشته آژانس که در آن ادعا شده بود که طرف ایرانی هیچ‌گونه اطلاعات جدیدی درباره محل‌های موردنظر آژانس در ایران ارائه ندهاد و تنها در یک مورد مربوط به محل چارم، اقدام به ارائه یک گزارش مکتوب و بدون هیچ‌گونه سند پیوستی کرده است. سخنان و اظهارات تحریک‌آمیز مقامات آمریکایی و اروپایی نیز فضای جاری را تشدید کرده است.

آنتونی بلینکن، وزیر امور خارجه آمریکا در آخرین اظهارنظر خود درباره مذاکرات هسته‌ای خاطر‌نشان کرده است که تاریخ و زمان مشخصی را تعیین نمی‌کنم ولی درحال‌حاضر در وضعیت نزدیک‌شدن به مقطعی هستیم که بازگشت به موافقت‌نامه هسته‌ای، مزتی برای این موافقت‌نامه محسوب نمی‌شود. وی که در سفر به آلمان و در دیدار با همتای آلمانی خود به سه مرتبه، اضافه کرد که لحظه‌ای فرامی‌رسد که بازگشت به موافقت‌نامه بسیار مشکل خواهد بود. زیرا زمان درحال گذر بوده و ایران به پیشرفت و توسعه برنامه هسته‌ای خود و به‌ویژه به‌کارگیری سانتریفیوژ‌های بسیار پیشرفته برای غنی‌سازی بیشتر مواد ادامه می‌دهد.

همچنین مایکو ماس، وزیر خارجه آلمان هم در مصاحبه مشترک خود با همتای آمریکایی‌اش اظهار کرد که در تماس تلفنی با آقای امیرعبدللهیان و را ترغیب کرده است که هرچه زودتر به میز مذاکرات بازگردد.

به دنبال انتشار گزارش شدیداً انتقادی هفته گذشته آژانس انرژی اتمی وین درباره ادعای عدم همکاری ایران با آژانس، رئیس‌جمهور اسلامی ایران به تأکید بر اینکه فعالیت‌های هسته‌ای ایران با شفافیت همراه بوده، اضافه کرد که همکاری جدی ایران و آژانس نمونه روشن تمایل ایران به بیان شفافیت در فعالیت‌های هسته‌ای خود است. آقای رئیسی در گفت‌وگوو تلفنی شارل میشل، رئیس شورای اروپایی با ایشان هفتگی خاطر‌نشان کرد که رفتار غیربازراند، طبیعتاً روند مذاکرات را مختل می‌کند. اظهارات ریاست‌جمهوری اسلامی ایران در قبال همکاری‌های شفاف کشور با آژانس را باید نقطه‌عطفی در راه‌گشایی سفر دوم و اخیر مدیر کل آژانس در آستانه اجلاس شورای حکام در قبال پیش‌بینی‌هایی که نسبت به مصوبات این نشست در فضای افکار عمومی در گردش است، تلقی کرد.

همان‌گونه که قبلاً اشاره شد بر اساس مصوبه مجلس شورای اسلامی تداوم همکاری‌های جمهوری اسلامی ایران و آژانس و اجرائی داوطلبانه پروتکل الحاقی منوط به لغو همه تحریم‌های آمریکا پس از خروج این کشور از موافقت‌نامه هسته‌ای در سال ۹۷ شده است و به دلیل عدم تحقق مطالبه مجلس، سفر اول مدیر کل آژانس به تهران نیز که در پایان مهلت

ادامه از صفحه اول

یک توافق ودو بازخورد

تردید نباید کرد که این تنها راه خروج ایران از انزوای بین‌المللی، مقدمه‌ای برای برون‌رفت از بن‌بست برجام، دستیابی به توافق جدید و خلاصی از تحریم‌های فلج‌کننده است. در بیانیه مشترک پایان دیدار گروسی از تهران آمده است: «طرفین، روح همکاری و اعتماد متقابل و اهمیت تداوم آن و همچنین ضرورت رسیدگی به موضوعات فی‌مابین در فضای سازنده و منحصراً فنی را مورد یادآوری و تأکید مجدد قرار دادند». همان‌طورکه واه‌های این بیانیه راهکار برون‌رفت از یکی از پیچیده‌ترین و فنی‌ترین معضلات بین‌المللی است، به یقین تسری آن به همه موضوعات منطقه‌ای و بین‌المللی می‌تواند افق‌های جدیدی را برای ایران گشوده و فضای ملتهب امروز را دگرگون و روابطی برخاسته از همان واه‌ها را فرا راه فردای ایران قرار دهد. باوجود خواست و اراده رئیس‌جمهور متجلی در وعده‌های انتخاباتی، شرایط اقتصادی و معیشتی مردم به دلیل کاملاً روشن متأثر از تحریم‌ها، تکانی محسوس نخورده و در همچنان روی همان پاشنه می‌چرخد. راهکار این‌مهم در کنار مبارزه با فساد و رانت‌خواری و اصلاح چرخه معیوب بنگاه‌های پولی و مالی، در گرو ریل‌گذاری جدید در سیاست خارجی است. یکدست‌شدن قوای سه‌گانه و اعتماد نظام به رئیس‌جمهور پشتوانه بسیار ارزشمندی برای رئیسی و امیر عبداللهیان در ریل‌گذاری جدید سیاست خارجی است. رئیسی می‌تواند فرصت ایجادشده برای خارج‌کردن کشور از وضعیتیک نه رهبری از آن رضایت دارد و نه مردم، نهایت استفاده را کرده و این موفقیت را به نام دولت خود ثبت کند. واکنش بهارستان به توافق چندروز قبل که احتمالاً با سکوتی که علامت رضاست همراه خواهد شد، در مقایسه با آنچه در اسفندماه شاهد بودیم، دلیل روشنی بر این مدعاست.

آیا تحولی در راه است؟!

طبق همین آمار حتی در سال‌هایی مثلاً سال ۸۷ خالص اشتغال منفی ۶۰۰ هزار نفر بوده است. درحالی‌که در این سال‌ها با بیشترین درآمدهای نفتی کشور در طول تاریخ مواجه بوده‌ایم.

– بیش از یک‌میلیون و ۴۰۰ هزار میلیارد تومان یارانه پنهان و بیش از ۳۰۰ هزار میلیارد تومان یارانه آشکار برداخت کرده‌ایم؛ اما ناکارآمدی اقتصادی بیشتر و فقر وسع‌تر و شکاف طبقاتی عمیق‌تر و ضریب جینی بدتر شده است (طبق گزارش آژانس بین‌المللی انرژی کشورمان در سال ۲۰۱۹ میلادی، معادل حدود ۱۸.۸ درصد از تولید ناخالص داخلی خود را به یارانه مصرف سوخت فسیلی اختصاص داده است. این کسر از تولید ناخالص داخلی ایران در آن سال، معادل حدود ۸۶ میلیارد دلار بوده است. رقمی بیش از کشور چین با جمعیتی حدود ۱۷ برابر ایران و اقتصادی ۳۰ برابر بزرگ‌تر از اقتصاد کشورمان).

چند مورد فوق به‌خوبی سیاست‌های صنعتی، انرژی و رفاهی و توسعه‌ای کشور را نشان می‌دهد؛ اما همچنان در بر همان پاشنه می‌چرخد. چسرا؟ مشکل متأسفانه در نگاه سیاست‌گذار به مقوله اقتصاد است. اینکه اقتصاد را علم نمی‌داند و با محدودیت منابع بی‌گانه است. اینکه توسعه اقتصادی را امری حاشیه‌ای می‌پندارد و نه متن و بقای حیات ملی، اینکه اقتصاد را میدان جنگ و صادرات را پیشروی در زمین دشمن و واردات را نفوذ دشمن در سرزمین خودی تصور می‌کند و ضرورت حضور در زنجیره تولید جهانی را امری مذموم می‌داند، اینکه اصولا برای مزیت نسبی و رقابتی کمتر ارزشی قائل است و رضایت مصرف‌کنندگان را دارای اصالت نمی‌داند و باور دارد که آنان باید به خاطر مصلحتی بالاتر که معلوم نیست چیست، هر کالای بی‌کیفیتی را بخرند؛ اما آیا می‌توان انتظار تغییر این نگاه و شنیده‌شدن صدای فعالان اقتصادی و مردم عادی از وخامت وضعیت کسب‌وکار و زندگی‌شان را داشت و به انجام اصلاحات ساختاری اقتصادی و سیاسی می‌توانست؟

تصویر وانموده یک نسل

عناصر مشروعیّت‌بخش این روایت، نمودگار تام یک سرمایه‌داری مصرفی است که در قالب هنجارهای زیبایی‌شناسانه روزمره بازتولید و ترویج می‌شود و البته صرفاً برای جنس مردانه مجاز شمرده می‌شود. شبکه نشانه‌های «پلی‌استیشن» و «پسی» و «سلفی»، حتی وقتی این‌گونه با علم و کتل مزین شود، همچنان آینه سیاست‌های زیستی نولیبرال است که در عرصه جذابیت‌های مادی جریان دارد و کارکردی جز سیاست‌زدایی از همه چیز و همه‌جا به نفع کالا/بازار ندارد. جامعه سیاست‌باخته فقط گاهی غیرسیاسی نمی‌ماند، همیشه فارغ از حساسیت سیاسی عمل خواهد کرد. اشکال کار سطح نازل تولید نیست، سطح ناپدید صداقت است.